

KOMMISJONSVEDTAK

2010/EØS/23/38

av 11. mai 2006

om krav til medlemsstatene om å treffe tiltak for å sikre at bare barnesikrede lightere markedsføres, og om å forby markedsføring av leketøy lignende lightere(*)*[meddelt under nummer K(2006) 1887 og K(2006) 1887 COR]*

(2006/502/EF)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/95/EF av 3. desember 2001 om alminnelig produktsikkerhet⁽¹⁾, særlig artikkel 13, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I henhold til direktiv 2001/95/EF har produsentene plikt til å markedsføre bare sikre produkter.
- 2) I henhold til artikkel 13 i direktiv 2001/95/EF kan Kommisjonen, dersom den får kjennskap til en alvorlig risiko som visse produkter utgjør for forbrukernes helse og sikkerhet, på visse vilkår gjøre et vedtak som pålegger medlemsstatene å treffe midlertidige tiltak med sikte på særlig å begrense markedsføringen av slike produkter eller å gjøre den avhengig av særlige vilkår, forby omsetning av produktene og innføre nødvendige tilleggstiltak for å sikre at forbudet etterlevs, eller kreve at produktene trekkes eller kalles tilbake fra markedet.
- 3) Et slikt vedtak kan bare gjøres dersom medlemsstatene vedtar eller kommer til å vedta svært ulike framgangsmåter

for å håndtere den aktuelle risikoen, dersom risikoen, på grunn av sikkerhetsproblemet art ikke kan håndteres på en måte som er forenlig med hvor mye saken haster, etter andre framgangsmåter fastsatt i særskilt fellesskapsregleverk for de berørte produkter, og dersom risikoen kan fjernes effektivt bare ved at det vedtas hensiktsmessige tiltak på fellesskapsplan for å sikre et enhetlig og høyt nivå for vern av forbrukernes helse og sikkerhet, og for å sikre det indre markeds virkemåte.

- 4) Lightere er i seg selv farlige produkter, ettersom de produserer en flamme eller varme og inneholder et brannfarlig brensel. Lightere utgjør en alvorlig risiko når de brukes på feil måte av barn, en bruk som kan føre til brann, skader eller til og med dødsfall. På bakgrunn av lighternes farlige natur, det store antallet som markedsføres og deres forventede bruksvilkår, bør den alvorlige risikoen som lightere utgjør for barns sikkerhet, vurderes i sammenheng med barns mulige bruk av dem under lek.
- 5) Den alvorlige risikoen knyttet til lightere bekreftes av tilgjengelige data og opplysninger om branner i EU som skyldes barns lek med lightere. I en rapport offentliggjort av det britiske nærings- og handelsdepartementet i februar 1997 om europeisk forskning på ulykker forårsaket av barn under fem år ved lek med sigarettene og fyrstikker («European research – accidents caused by children under 5 playing with cigarette lighters and matches») anslås det at dette forårsaket ca. 1 200 branner, 260 personskader og tjue dødsfall i EU i 1997. Nyere opplysninger bekrefter at et betydelig antall alvorlige ulykker i EU, herunder dødsfall, fortsatt skyldes barns lek med lightere som ikke er sikret.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 198 av 20.7.2006, s. 41, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 19/2007 av 27. april 2007 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering) se EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende nr. 38, 9.8.2007, s. 24.

(1) EFT L 11 av 15.1.2002, s. 4.

- 6) Australia, Canada, New Zealand og USA har lovgivning som inneholder krav til barnesikring av lightere tilsvarende dem som er fastsatt i dette vedtak. USA gjennomførte en undersøkelse før lovgivningen ble innført. I et lovforslag fra USAs kommisjon for forbruksvaresikkerhet (US Consumer Product Safety Commission) i 1993 ble det anslått at barns bruk av lightere i USA årlig var årsak til mer enn 5000 branner, 1150 personskader og 170 dødsfall.
- 7) USAs krav til barnesikring ble innført i 1994. En undersøkelse fra 2002 om virkningen av dette kravet, viser at antallet branner, personskader og dødsfall ble redusert med 60 %.
- 8) Samrådet med medlemsstatene i komiteen nedsatt ved artikkel 15 i direktiv 2001/95/EF har vist at det er betydelige forskjeller på medlemsstatenes metoder for å håndtere risikoen knyttet til lightere som ikke er barnesikret.
- 9) Det finnes to tekniske standarder om lightersikkerhet: den europeiske og internasjonale standarden EN ISO 9994:2002 «Lighters - Safety Specification», som inneholder spesifikasjoner om lighteres kvalitet, pålitelighet og sikkerhet, kombinert med egnede prøvingsmetoder under produksjonen, men som ikke omfatter spesifikasjoner knyttet til barnesikring, og den europeiske standarden EN 13869:2002 «Lightere - Barnesikring - Sikkerhetskrav og prøvingsmetoder», som inneholder spesifikasjoner knyttet til barnesikring.
- 10) Kommisjonen offentliggjorde henvisningene til EN ISO 9994:2002 i *Den europeiske unions tidende*⁽¹⁾ etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 4 i direktiv 2001/95/EF, hvilket innebærer at det forutsettes samsvar med det alminnelige sikkerhetskravet i direktiv 2001/95/EF for de risikoer som omfattes av denne standarden. Med hensyn til barnesikring mente enkelte medlemsstater at Kommisjonen også burde offentliggjøre henvisningene til EN 13869:2002 i EUT. Andre medlemsstater mente imidlertid at EN 13869:2002 først bør revideres grundig.
- 11) I mangel av fellesskapstiltak om barnesikring av lightere og om forbud mot leketøylignende lightere, kan enkelte medlemsstater komme til å vedta avvikende nasjonale tiltak. Innføringen av slike tiltak vil uunngåelig føre til ulike vernemåter og til handelshindringer for handel med lightere i Fellesskapet.
- 12) Fellesskapet har ikke noe særskilt regelverk som får anvendelse på lightere. På grunn av sikkerhetsproblemets art, kan det ikke løses effektivt på en måte som står i forhold til graden av alvor innenfor rammen av andre framgangsmåter fastsatt i særlige regler i fellesskapsretten. Det er derfor nødvendig å gjøre et vedtak i henhold til artikkel 13 i direktiv 2001/95/EF.
- 13) På bakgrunn av den alvorlige risikoen knyttet til lightere og for å sikre et enhetlig og høyt vernemåter for forbrukernes helse og sikkerhet i hele EU, samt for å unngå handelshindringer, bør det gjøres et midlertidig vedtak i samsvar med artikkel 13 i direktiv 2001/95/EF. Ved et slikt vedtak bør det raskt innføres krav om at lightere skal være barnesikre for å kunne markedsføres. Et slikt vedtak bør, i påvente av en permanent løsning basert på internasjonal enighet, hindre ytterligere skader og dødsfall.
- 14) Kravet om barnesikring i dette vedtak bør omfatte engangslightere, ettersom det er særlig høy risiko for at barn kan bruke slike lightere på feil måte. En amerikansk undersøkelse fra 1987, «Harwood-undersøkelsen», viste at gjennomsnittlig 96 % av alle ulykker forårsaket av barns lek med lightere, skyldtes engangslightere. Svært få uhell skyldtes andre lightere enn engangslightere, nemlig såkalte luksus- eller semi-luksuslightere, som er utformet, produsert og markedsført på en måte som sikrer kontinuerlig og forventet sikker bruk over lang tid, og som omfattes av en skriftlig garanti fra en kundeservice om erstatning og reparasjon av deler i produktets levetid, og som kjennetegnes av en sofistikert utforming med dyre materialer, et luksuriøst preg og liten grad av utbytbarhet med andre lightere, samt et distribusjons- og salgsapparat som samsvarer med merkets prestisje og luksuspreg. Disse resultatene stemmer overens med det faktum at folk er tilbøyelige til å ta bedre vare på dyrere lightere som er beregnet på bruk over et langt tidsrom.
- 15) Alle lightere som på en eller annen måte ligner på andre gjenstander som vanligvis anses å appellere til eller er ment å brukes av barn, bør forbys. Dette omfatter, men er ikke begrenset til, lightere utformet som tegneseriefigurer, leker, våpen, klokker, telefoner, musikkinstrumenter, kjøretøyer, mennesker eller kroppsdeler, dyr, mat eller drikkevarer, eller som spiller musikk eller har blinkende lys eller bevegelige deler eller andre underholdningsegenskaper, vanligvis kalt «leketøylignende lightere», og som har en stor risiko for å bli brukt på feil måte av barn.

(¹) EUT C 100 av 24.4.2004, s. 20.

- 16) For å gjøre det lettere for lighterprodusenter å oppfylle kravet om barnesikring bør det henvises til de relevante spesifikasjonene i den europeiske standarden EN 13869:2002, slik at lightere som samsvarer med de tilsvarende spesifikasjonene i de nasjonale standardene som gjennomfører den nevnte europeiske standarden, kan formodes å oppfylle kravet om barnesikring i dette vedtak. På samme måte bør lightere som oppfyller de relevante reglene i tredjestater som har innført krav om barnesikring tilsvarende dem som fastsettes i dette vedtak, formodes å oppfylle kravet om barnesikring i dette vedtak.
- 17) En enhetlig og effektiv håndheving av kravet om barnesikring fastsatt i dette vedtak krever at produsentene, på anmodning fra vedkommende myndigheter, framlegger prøvingsrapporter om barnesikring utarbeidet av prøvingsorganer som er akkreditert av akkrediteringsorganer som er medlemmer av internasjonale akkrediteringsorganisasjoner, eller som på annen måte er godkjent av myndighetene for å utføre slike prøvinger, eller prøvingsrapporter utarbeidet av prøvingsorganer som er godkjent av myndighetene i stater som har innført sikkerhetskrav tilsvarende dem som er fastsatt i dette vedtak. Lighterprodusentene skal på anmodning, uten opphold, framlegge all nødvendig dokumentasjon for de vedkommende myndigheter som er opprettet i henhold til artikkel 6 i direktiv 2001/95/EF. Dersom produsenten ikke kan framlegge slik dokumentasjon innen den frist som er fastsatt av vedkommende myndighet, skal lighterne trekkes tilbake fra markedet.
- 18) I henhold til artikkel 5 nr. 2 i direktiv 2001/95/EF skal distributørene bidra til å sikre at de lighterne de leverer oppfyller kravet om barnesikring fastsatt i dette vedtak. De skal særlig samarbeide med vedkommende myndigheter ved på anmodning å sørge for å gi dem den dokumentasjon som er nødvendig for å spore lighternes opprinnelse.
- 19) På bakgrunn av behovet for å forebygge ytterligere ulykker, samtidig som det tas hensyn til tekniske begrensinger og for å sikre forholdmessighet, bør produsentene innvilges kortest mulige overgangsperioder for å gjennomføre tiltakene fastsatt i dette vedtak. På grunn av det store antallet lightere som markedsføres i EU hvert år, og de mange distribusjonskanalene som benyttes ved denne markedsføringen, er det også nødvendig med overgangsperioder for medlemsstatene for å sikre at tiltakene gjennomføres på en effektiv måte. Produsentenes plikt til å markedsføre bare barnesikrede lightere bør derfor få anvendelse 10 måneder etter datoen for underretning om dette vedtak, mens plikten til å tilby bare barnesikrede lightere til forbrukere bør få anvendelse ett år etter at forbudet mot markedsføring av slike lightere er trådt i kraft. Den sistnevnte plikten vil derfor innføres når dette vedtak revideres, ett år etter at det er vedtatt.
- 20) I henhold til artikkel 13 nr. 3 i direktiv 2001/95/EF er eksport fra Fellesskapet av farlige produkter som har vært gjenstand for et vedtak, forbudt. På bakgrunn av lightermarkedets struktur med hensyn til antall produsenter på verdensbasis, omfanget av eksport og import og globaliseringen av markedene, vil et eksportforbud imidlertid ikke føre til økt sikkerhet for forbrukere i tredjestater som ikke har innført krav om barnesikring, ettersom eksporten fra EU vil bli erstattet av lightere som ikke er barnesikret, fra tredjestater. Anvendelsen av artikkel 13 nr. 3 bør derfor utsettes til det vedtas en internasjonal standard om barnesikring. Dette berører ikke anvendelsen av tiltak i tredjestater der det er innført krav om barnesikring.
- 21) Tiltakene fastsatt i dette vedtak er i samsvar med uttalelse fra komiteen nedsatt ved artikkel 15 i direktiv 2001/95/EF —

GJORT DETTE VEDTAK:

Artikkel 1

I dette vedtak menes med:

1. «lighter» en manuelt betjent, flammegivende innretning som benytter et brensel, og som vanligvis brukes i den hensikt å tenne særlig sigaretter, sigarer og piper, og som også kan tenkes å bli brukt til å tenne materialer som papir, veker, stearinlys og lamper, og som er produsert med en innebygd brenselforsyning, uansett om den kan fylles på nytt eller ei.

Med forbehold for forbudet i artikkel 2 nr. 2 i dette vedtak mot å markedsføre leketøylignende lightere, får denne definisjon ikke anvendelse på lightere som kan fylles på nytt, der produsentene på anmodning sørger for å gi vedkommende myndigheter den dokumentasjon som er nødvendig for å vise at lighterne utformes, produseres og markedsføres på en måte som sikrer kontinuerlig og forventet sikker bruk over en levetid på minst fem år samt at de kan repareres, og som særlig oppfyller følgende krav:

- en skriftlig garanti fra produsenten på minst to år for hver lighter, i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/44/EF⁽¹⁾,
- en reell mulighet for å reparere og fylle på lighteren på nytt i hele produktets levetid, herunder særlig en tenningsmekanisme som kan repareres,

(¹) EFT L 171 av 7.7.1999, s. 12.

– deler som ikke er forbruksvarer, men som forventes å slites eller gå i stykker ved kontinuerlig bruk etter garantitidens utløp, kan erstattes eller repareres av et autorisert eller spesialisert servicesenter hjemmehørende i EU.

2. «leketøylignende lighter» enhver lighter som definert i spesifisering 3.2 i den europeiske standarden EN 13869:2002,

3. «barnesikret lighter» en lighter konstruert og produsert på en slik måte at den, ved normale og rimelig forutsigbare bruksvilkår, ikke kan betjenes av barn yngre enn 51 måneder, for eksempel på grunn av kraften som trengs for å betjene den, eller på grunn av utformingen eller beskyttelsen av tenningsmekanismen, eller på grunn av kompleksiteten i eller rekkefølgen av de handlinger som er nødvendige for å tenne den.

Følgende lightere skal formodes å være barnesikrede:

a) lightere som er i samsvar med nasjonale standarder som gjennomfører den europeiske standarden EN 13869:2002, når det gjelder andre spesifikasjoner enn dem som er omhandlet i nr. 3.1, 3.4 og 5.2.3 i nevnte standard,

b) lightere som oppfyller relevante regler i tredjestater, som har innført krav om barnesikring tilsvarende dem som er fastsatt i dette vedtak,

4. «lightermodell» lightere fra samme produsent, som ikke skiller seg fra hverandre med hensyn til utforming eller andre egenskaper, på en måte som kan ha betydning for barnesikringen,

5. «barnesikringsprøving» en systematisk prøving av en gitt lightermodell på grunnlag av et utvalg av de aktuelle lighterne, særlig prøvinger som er utført i samsvar med nasjonale standarder som gjennomfører den europeiske standarden EN 13869:2002, når det gjelder andre spesifikasjoner enn dem som er omhandlet nr. 3.1, 3.4 og 5.2.3 i nevnte standard, eller som er utført i samsvar med prøvingskravene i relevante regler i tredjestater som har innført krav om barnesikring tilsvarende dem som er fastsatt i dette vedtak,

6. «produsent» en produsent som definert i artikkel 2 bokstav e) i direktiv 2001/95/EF,

7. «distributør» en distributør som definert i artikkel 2 bokstav f) i direktiv 2001/95/EF.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal sørge for at bare barnesikrede lightere markedsføres etter utløpet av en periode på ti måneder fra datoen for underretning om dette vedtak.

2. Fra samme dato som nevnt i nr. 1, skal medlemsstatene forby markedsføring av leketøylignende lightere.

Artikkel 3

1. Fra og med ti måneder etter datoen for underretning om dette vedtak skal medlemsstatene kreve at produsentene, som vilkår for å kunne markedsføre lightere:

a) oppbevarer og på anmodning umiddelbart framlegger for de vedkommende myndigheter som er opprettet i henhold til artikkel 6 i direktiv 2001/95/EF, en rapport om barnesikringsprøvingen utført for hver lightermodell, sammen med vareprøver av den prøvede modellen, som bevis på at de markedsførte lighterne er barnesikrede,

b) på anmodning attesterer overfor vedkommende myndigheter at alle lightere i hvert av de varepartier som markedsføres, samsvarer med den prøvede modellen, og på anmodning framlegger for myndighetene dokumentasjon om prøvings- og kontrollprogrammet som ligger til grunn for en slik attestasjon,

c) fortløpende kontrollerer, ved hjelp av egnede prøvingsmetoder, at de produserte lighterne er i samsvar med de tekniske løsningene som er fastsatt for å ivareta barnesikring, og sørger for at vedkommende myndigheter har tilgang til de produksjonsregistre som er nødvendige for å vise at alle de produserte lighterne er i samsvar med den prøvede modellen,

d) oppbevarer og på anmodning, uten opphold, framlegger for vedkommende myndigheter en ny rapport om barnesikringsprøvingen dersom en lightermodell er endret på en måte som kan ha negativ innvirkning på modellens evne til å oppfylle kravene i dette vedtak.

2. Medlemsstatene skal fra og med 10 måneder etter datoen for underretning om dette vedtak kreve at distributørene oppbevarer og på anmodning, uten opphold, framlegger for vedkommende myndigheter den dokumentasjon som er nødvendig for å identifisere enhver person som har levert dem de lighterne de markedsfører, for å sikre at produsenten av lighterne kan spores gjennom hele forsyningskjeden.

3. Lightere som produsentene og distributørene ikke framlegger dokumentasjonen nevnt i nr. 1 og 2 for innen fristen fastsatt av vedkommende myndigheter, skal trekkes tilbake fra markedet.

Artikkel 4

1. Rapportene om barnesikringsprøvingen nevnt i artikkel 3 skal særlig inneholde:

- a) produsentens navn, adresse og hovedforetak, uansett hvor produsenten befinner seg, og tilsvarende for importøren dersom lightene er importert,
- b) en fullstendig beskrivelse av lighteren, herunder størrelse, form, vekt, brensel, brenselkapasitet, tenningsmekanisme, barnesikringsinnretninger, utforming, tekniske løsninger og andre egenskaper som gjør at lighteren er barnesikret i samsvar med definisjonene og kravene i dette vedtak. Dette omfatter særlig en nærmere beskrivelse av alle dimensjoner, nødvendig kraftbruk eller andre egenskaper som kan påvirke lighterenes barnesikring, herunder produsentens toleranser for hver av disse egenskapene,
- c) en nærmere beskrivelse av prøvingene og resultatene av dem, datoene da prøvingene fant sted, stedet der prøvingene ble gjennomført, navnet på organisasjonen som utførte prøvingene og nærmere opplysninger om nevnte organisasjons kvalifikasjoner og kompetanse til å utføre de aktuelle prøvingene,
- d) adressen til stedet der lightene produseres eller ble produsert,
- e) en angivelse av stedet der dokumentasjonen som kreves i henhold til dette vedtak, oppbevares,
- f) henvisninger til organet som har akkreditert eller godkjent prøvingsorganet.

2. Rapportene om barnesikringsprøving nevnt i artikkel 3 skal utstedes av enten:

- a) prøvingsorganer som oppfyller kravene i EN ISO/IEC 17025:2005 «Generelle krav til prøvings- og kalibreringslaboratoriers kompetanse»), og som er akkreditert av et medlem av den internasjonale samarbeidsorganisasjonen for akkreditering av laboratorier (International Laboratory Accreditation Cooperation – ILAC) for å gjennomføre barnesikringsprøvinger av lightere, eller godkjent på annen måte til dette av en medlemsstats vedkommende myndigheter, eller
- b) prøvingsorganer som har utarbeidet rapporter om barnesikringsprøving, som aksepteres av en av statene der krav om barnesikring tilsvarende dem som fastsettes i dette vedtak, får anvendelse.

Kommisjonen vil til orientering og etter behov offentliggjøre og ajourføre en liste over de organer som er nevnt i bokstav a) and b) ovenfor.

Artikkel 5

Forbudet nevnt i artikkel 13 nr. 3 i direktiv 2001/95/EF, får ikke anvendelse.

Artikkel 6

1. Medlemsstatene skal innen fire måneder etter datoen for underretning om dette vedtak treffe de tiltak som er nødvendige for å etterkomme dette vedtak. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

2. Dette vedtak får anvendelse inntil tolv måneder etter datoen for underretning om dette vedtak.

3. På grunnlag av oppnådde erfaringer og framgangen i arbeidet med å utarbeide et permanent tiltak, skal Kommisjonen beslutte om den skal forlenge ytterligere dette vedtaks gyldighetsperiode, om dette vedtak, særlig artikkel 1 nr. 1 og 3 og artikkel 4, bør endres, og om utsettelsen av artikkel 5 bør oppheves. Særlig med hensyn til artikkel 1 nr. 3 skal Kommisjonen beslutte om andre internasjonale standarder eller nasjonale regler eller standarder, eller andre tekniske spesifikasjoner, særlig spesifikasjoner som inneholder beskrivelser av alternative metoder eller kriterier for å fastlå om lightere er barnesikrede, kan godkjennes som likeverdige med barnesikringskravet fastsatt i dette vedtak. Beslutningene nevnt i dette nummer skal treffes i samsvar med artikkel 15 nr. 2 i direktiv 2001/95/EF.

4. Kommisjonen vil, innenfor rammen av de virksomheter som er nevnt i artikkel 10 i direktiv 2001/95/EF om alminnelig produktsikkerhet, og innen utløpet av fristen for medlemsstatenes gjennomføring av dette vedtak, utarbeide retningslinjer for å lette den praktiske anvendelsen av dette vedtak.

Artikkel 7

Dette vedtak er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 11. mai 2006.

For Kommisjonen

Markos KYPRIANOU

Medlem av Kommisjonen